

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 12. novembra 2020 - Leto XXX, št. 46

stran 2

»Vrnite se po končanem študiju in služite svoji skupnosti!«

Projekt v podporo dvigu kakovosti narodnostnega šolstva zaključen
stran 3

Sveta in pomembna ...
stran 4-5

Trnok je skrb mejla na tau, naj mlajši lepau gučijo slovenski
stran 6

Narodnostne štipendije za srednješolce

»Vrnite se po končanem študiju in služite svoji skupnosti«

5. oktobra je Slovensko Porabje obiskal državni sekretar za narodnostne in verske zadeve pri Uradu predsednika Vlade, Miklós Soltész. Osrednji namen njegovega obiska je bil podelitev narodnostnih štipendij dvema monoštrskima

Kiss, predsednika DSS Karla Holca, vodjo glavnega oddelka za narodnosti pri Uradu predsednika Vlade Richárda Tircsija in vodjo šolskega okraja Istvána Fodorja.

Po dvojezičnem pozdravnem nagovoru dijakov je Dóra

zmeraj poudarjamo pomembnost več dejavnikov. Prvi dejavnik je družina, ki pomeni zaledje, drugi je šola in kulturne dejavnosti ob njej, tretji je vera. Na tem območju so navzoči vsi trije. Ni naključje, da obnavljamo cerkve v Slovenskem Porabju, podpiramo šole – nekatere dobijo telovadnico, nekatere si posodablja računalniško opremo – in seveda podpiramo tudi kulturne spodbude, ki jih posredujejo vaši voditelji. Mi smo prepričani in verjamemo v to, da vsaka narodnost – tako tudi slovenska – bogati skupni madžarski politični narod. Narodnosti služijo sodelovanju v državi in služijo sodelovanju med narodom, prav zato sem vesela, da je z nami tudi slovenska generalna konzulka. Saj takih sodelovanj in povezanosti smo vse bolj potrebni v tem današnjem času. Vprašal sem nekatere od vas, kaj nameravate delati v prihodnje, eni ste odgovorili – med njimi tudi Dóra Doszpot – da nameravate študirati v Sloveniji. To je po moje odlična odločitev, še boljša odločitev pa bo, če se boste po končanem študiju vračali in služili svoji skupnosti.«

Državni sekretar je po nagovoru izročil listini o štipendiranju Dóri Doszpot in Flóriánu Nagyju, ki ju je podpisal podpredsednik vlade Zsolt Semlyén. Program so zaključili trije pari Folklorne skupine Zveze Slovencev na Madžarskem Sakalovci, ki so dijaki monoštrske gimnazije. S svojim nastopom so poželi buren aplavz.

(Slika na 1. strani: z desne državni sekretar za narodnosti Miklós Soltész, slovenska zagovornica Erika Köles Kiss, štipendista Flórián Nagy in Dóra Doszpot, predsednik DSS Karel Holec in poslanec območja Zsolt V. Németh.)

Marijana Sukič

Program so zaključili trije pari Folklorne skupine Zveze Slovencev na Madžarskem Sakalovci, ki so dijaki monoštrske gimnazije

srednješolcema, ki sta štipendijo prejela kot Slovenca. Kot je sam izpostavil, ta oblika podelitve štipendij je nenavadna, saj se je prejšnja leta ponavadi pripravila osrednja slovesnost v Budimpešti, ki so se je udeležile vse narodnosti. Zaradi epidemije so se letos odločili, da bo državni sekretar posebej obiskal tiste srednje šole, na katerih se učijo dijaki, ki jim je bila dodeljena štipendija. Letos je štipendijo prejelo 34 dijakov, pripadnikov raznih narodnosti, med njimi dva Slovenca – Dóra Doszpot in Flórián Nagy – učenca Gimnazije Mihályja Vörösmartyja v Monoštru. Njun profesor slovenščine je Norbert Gerencsér.

V avli gimnazije se je – kljub epidemiji – zbralo lepo število gostov, profesorjev gimnazije in dijakov, bili so navzoči skoraj vsi dijaki, ki se udeležujejo pouka slovenščine.

Ravnateljica gimnazije Éva Balogh je ob državnem sekretarju pozdravila tudi poslance Zsolta V. Németha, slovensko generalno konzulko v Monoštru Metko Lajnsček, slovensko zagovornico Eriko Köles

Doszpot deklamirala pesem Toneta Pavčka, nakar so zavrteli posnetek pevskega zbora gimnazije, ki zaradi epidemije trenutno nima vaj.

Besedo je prevzel državni sekretar Miklós Soltész, ki je izpostavil, da večkrat pride v Porabje in ne le zato, ker je pokrajina prekrasna. »Pesem, ki smo jo slišali, verjetno ne govori o tej pokrajini, sporoča pa vsem, da je treba ostati na rodni grudi,« je začel svoj govor državni sekretar.

»Morate vedeti, da štipendije prejemaajo dijaki sedemnajstih narodnostnih srednjih šol, vsesкупaj 34 učencev, tudi dva mlada iz vrst slovenske skupnosti,« je izpostavil državni sekretar Soltész.

»Upam, da nista le onadva ponosna na to, temveč tudi njihovi starši in profesorji ter nenazadnje tudi vi kot sošolci, saj štipendija dokazuje marsikaj. Dokazuje, da je skupnost dobra. Vsekakor bi se rad zahvalil glede obeh štipendistih za to, da se je že v družini zdelo pomembno, da se prenese jezik, kultura in slovenske vrednote nasplo. Mi pri narodnostih

Pogovori na ministrstvu za izobraževanje

Položaj pedagoških asistentk naj se uredi med DSS in ministrstvom

V naši prejšnji številki smo poročali o pogovorih predstavnikov slovenske skupnosti v Porabju na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, 23. oktobra pa sta slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köles Kiss in predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andreja Kovács obiskali Ministrstvo

Z leve: ministrica za Slovence Helena Jaklitsch, predsednica ZSM Andrea Kovács, ministrica za izobraževanje Simona Kustec in slovenska zagovornica Erika Köles Kiss

za izobraževanje, znanost in šport. Do pogovorov z ministrico dr. Simono Kustec je prišlo na pobudo dr. Helene Jaklitsch, ministricice za Slovence v zamejstvu in po svetu. Na sestanku so se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih za nemoteno in kvalitetno izvajanje strokovne pedagoške pomoči iz Slovenije na področju dvojezičnega izobraževanja v Porabju. Bistvo obiska je za naš časopis strnila slovenska zagovornica Erika Köles Kiss.

»Šolstvo je zelo občutljivo in pomembno področje, to poudarjamo že več let, saj od njega je v veliki meri odvisno, kako bodo naši otroci in mladi spoznali slovenski jezik in se ga naučili. Prav zaradi tega imamo prošnje do Slovenije, med drugim to, da nam za daljši čas zagotovi pedagoške asistente oziroma strokovno pomoč na šolskem področju. V zadnjem obdobju smo se srečevali s težavami glede pogodb asistentk, ki jih ponavadi podpišeta Državna slovenska samouprava in ministrstvo oziroma Zavod za šolstvo. Kot upravitelj dvojezičnih osnovnih šol DSS želi, da se pogodbe podpišejo najmanj za pet let, če že ne za nedoločen čas, saj vemo, da je tako pedagoško kot psihološko zaželeno, da se ista oseba dalj časa ukvarja z otroki, sploh velja to za malčke v predšolski vzgoji. Na Madžarskem je tudi zdaj tako, da imajo učenci na razrednji stopnji enega samega (istega) učitelja. Tudi sama kot profesorica se strinjam s tem. Prav zaradi tega je bolje, če imamo iste asistente (asistentke) zagotovljene vsaj za pet let. Torej namen našega obiska na ministrstvu za izobraževanje je bil, naj se uredi položaj asistentk med slovensko skupnostjo in ministrstvom, naj omenjeni problemi ne pridejo v zapisnik mešane komisije. Tako rešitev je predlagala tudi ministrica za Slovence Helena Jaklitsch. S tem smo se strinjali tudi mi in smo se dogovorili, da bodo imele asistentke (vzgojiteljice in učiteljice) pogodbe z Osnovno šolo Kuzma, s tem da bodo spdale pod ministrstvo.«

Kot nam je povedala zagovornica Erika Köles Kiss, poseben poudarek je na pogovorih dobila težnja, da mora skupnost tudi sama poskrbeti za lastni pedagoški kader, torej za študente na pedagoških smereh iz lastnih vrst. Toda kot trdi sama zagovornica, porabske šole vsekakor potrebujejo strokovno pomoč Slovenije.

Marijana Sukič

Zaključna konferenca prekmursko-porabskega šolskega projekta

Projekt v podporo dvigu kakovosti narodnostnega šolstva zaključen

3. novembra je v virtualnem okolju (Zoom) potekala zaključna konferenca projekta »Dvig kakovosti narodnostnega šolstva za madžarskonarodnoskupnost v Sloveniji ter slovensko narodnostno skupnost na Madžarskem«, ki

ki so najpomembnejše učiteljice manjšinskih jezikov. Vsi vključeni v že tretji skupen prekmursko-porabski šolski projekt so se s številnimi dejavnostmi trudili za izboljšanje jezikovnega pouka, obenem pa se učili sodelovanja, ob strpnosti in

kakovosti narodnostnega šolstva za madžarsko narodno skupnost v Sloveniji in slovensko narodno skupnost na Madžarskem, posledično temu naj bi sledil dvig konkurenčnosti znanja otrok, ki obiskujejo dvojezične vzgojno-izobraževalne ustanove v Prekmurju in Porabju. Naslednji, prav tako pomembni cilji pa so še bili: 1. zagotavljanje možnosti za jezikovno usposabljanje v jeziku manjšin ter posodabljanje izobraževalnega sistema v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodih vzgojiteljem in učiteljem dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v Prekmurju in Porabju; 2. dvig ozaveščenosti o pomembnosti madžarskega ter slovenskega jezika in kulturnih vrednot; 3. krepitev partnerskih odnosov med dvojezičnimi vzgojno-izobraževalnimi organizacijami v Porabju in Prekmurju; 4. izboljšanje kakovosti in učinkovitosti dvojezičnega izobraževanja, predvsem poučevanja madžarskega in slovenskega jezika kot jezika narodnosti v Prekmurju in Porabju.

Namen projekta je bil zagotoviti vzgojiteljem in učiteljem dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v Pomurju in Porabju možnosti za jezikovno usposabljanje v jeziku narodnosti ter posodobitev in nadgraditev izobraževalnega sistema v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodih. V projekt je bilo neposredno in posredno vključenih približno 400 udeležencev: vzgojiteljice, učitelji, predšolski otroci, učenci DOŠ in dijaki DSS.

Načrtovane aktivnosti v projektu so se večinoma izvajale v prekmurskih šolah, tretjina pa v porabskih. Nekatere so bile podaljšane

iz prejšnjih dveh projektov, ker so se izkazale za uspešne in potrebne, nekatere so bile zasnovane na novo. Za potrebe prekmurskega dvojezičnega šolstva so bile zasnovane naslednje aktivnosti: delna zunanja diferenciacija pri madžarščini kot drugem jeziku na DSS Lendava, nakup licence za uporabo e-gradiv (mozaBook) založbe Mozaik;

odlična dodana vrednost. Ravnateljica DSS Lendava, Silvija Hajdinjak Preindl, je izpostavila pomen projektne dejavnosti delna zunanja diferenciacija pri pouku MJ2, ki je zaradi potrebe in uspešnega izvajanja postala sistemska. Na šoli je namreč več kot polovica dijakov, ki prihajajo iz enojezičnih šol in je zanj organiziran diferenciran

je bil sofinanciran s strani Evropske unije, iz Evropskega socialnega sklada. 4-letni projekt, katerega nosilec je bila krovna organizacija prekmurskih Madžarov, Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS), vodja pa njen predsednik Ferenc Horváth, se je izvajal v vseh prekmurskih dvojezičnih vrtcih, osnovnih šolah in na lendavski srednji šoli, prav tako pa tudi na dvojezičnih šolah in v vrtcih v Porabju.

Za uvod v konferenco je vodja projekta *Ferenc Horváth* strnil nekaj misli o pomenu takih oblik podpore dvigu kakovosti narodnostnega šolstva. Dvojezično šolstvo prekmurskih Madžarov šteje že šest desetletij, medtem ko je porabsko dvojezično šolstvo nastajalo pred desetletjem in pol. Obe skupnosti se morata truditi za ohranjanje lastnih materinščin, najprej v družinah in nato v šolah,

sožitju.

Skrbnica projekta s strani slovenskega Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Tjaša Koselj, je pohvalila dobro sodelovanje z nosilci projekta in obenem izrazila željo po nadaljnjih uspešnih skupnih dejavnostih. Prenesla nam je tudi pozdrave in dobre želje šolske ministric *Simone Kustec*, ki se zaradi drugih obveznosti ni mogla udeležiti konference.

Koordinatorica projekta s strani PMSNS, Livia Sabo, je povzela vsebinska in formalna izhodišča projekta. Uradni začetek je bil 1. junija 2016, zaključni del pa se je zaradi pandemije podaljšal do konca novembra letos. Iz istega razloga tudi niso bile izvedene nekatere dejavnosti, a še vedno je upanje, da se prilagojeno izvedejo. Vrednost projekta je znašala okvirno 360.000 €. *Temeljni cilj projekta* je bil dvig

posebne metode izobraževanja za ohranjanje jezika in identitete; programi za otroke v dvojezičnih vrtcih; programi za OŠ z otroki s posebnimi potrebami in izobraževanja za strokovne delavce. Za dvojezične VIZ v Porabju pa so se v projektu namenile naslednje aktivnosti: dvojezična gradiva za predšolsko vzgojo; strokovna pomoč učitelja asistenta; e-izobraževanja za pedagoške delavce in skupni šolski dnevi za porabske ter prekmurske učence. Koordinatorica projekta, Livia Sabo, se je zahvalila za odlično sodelovanje vsem udeležencem in poudarila, da je prav to ključ do uspešno zaključenega projekta.

Ne samo strokovne dejavnosti za učence in učitelje, tudi nekatera delovna mesta v sklopu projekta so

pouk madžarskega jezika. Avtorica tega zapisa sem kot pedagoška svetovalka za šolstvo Slovencev v Porabju sodelovala pri vsebinski pripravi porabskega dela projekta, tokrat pa poudarila, da so vse take skupne dejavnosti udeležencev z obeh strani administrativne meje potrebne in pomembne, saj se skozi skupne aktivnosti družimo, sodelujemo, izmenjujemo dobre prakse in učimo drug od drugega. Vsekakor je s takimi projekti potrebno nadaljevati.

Konferenco je zaključil vodja projekta, ki je napovedal, da že potekajo pogovori z odgovornimi na MIZŠ za nov projekt v podobnih okvirih.

(Fotografije so iz arhiva projekta, posredovala pa mi jih je Livia Sabo.)

Valerija Perger

PREKMURJE

Lendava

V Sloveniji je bila zavola nauvoga koronavirusa 19. oktobra že drugo paut v letošnjem leti razgašena epidemija. Od druge polovice oktobra se je javni žitek pomalek začno dojavljati, lidge pa se leko več ali menje gibamo samo ške po svoji občini (járás). Odpadnolno je dosta prireditev, med njimi tudi slavnostni dijleš občinske kotrige ob praznovanju 24. občinskoga svetka v Lendavi. »Drage občanke, dragi občani! Žau letošnjoga svetka prvo paut v zgodovini ne moremo proslaviti tak, kak trbej,« je zapiso lendavski župan Janez Magyar in se zahvalo vsejm, steri s prizadevnim delom in dobrimi spodbudami bogatijo in zaznamüvlejo njihovo skupnost. Čiglij so priznanja nej mogli raztalati, pa se zna, što jih dobi. Za častnoga občana (díszpolgár) so vörazglasili madžarskoga zvünešnjoga ministra Pétra Szijjártá. V obrazložitvi piše, ka se njemi té naziv podeli za uredničevanje projektov pomoči gospodarskoga razvoja, programov razvoja vesnic in za druge oblike pomoči na področji izobraževanja, s sterimi so fontoško pomauč daubili pavri, podjetniki, obrtniki in ške drugi na cejlom dvojezičnom območji Prekmurja, tudi v sami občini Lendava.

Plaketo Občine Lendava je daubo Tibor Hebar, poveljnik Civilne zaščite v lendavski občini, priznanje Občine Lendava pa Marija Horvat, dugoletna prostovoljka, stera pomaga starejšim, trpečim in ranljivim skupinam, in Martin Smodiš, vodja izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje Murska Sobota.

V Lendavi so vöodabrali tudi najlepše zriktani kraj v občini. Tau je Hotiza, stera je nej samo lepau zriktana, liki lidge, steri tü živejo, dobro skrbijo za promocijo, tak ka je leko Hotiza vzor vsem drugim vesnicam v občini.

Silva Eöry

»Sveta in pomembna dolžnost naše Cer

Ko sem se nekaj tednov pred dnevom vseh svetih obrnil na tiskovnega predstavnika Sombotelske škofije, se je le-ta s sombotelskim škofom dr. Jánosom Székelyem v pičlih treh dneh dogovoril za intervju. Povod za pogovor so bili bližajoči se prazniki na začetku novembra, nadpastirjevo poslanico Slovincem ob »vsisvecovem« ste lahko prebrali v eni od naših prejšnjih števil.

János Székely me je v svoji pisarni v Škofijski palači tik ob sombotelski stolnici sprejel prijazno, z zanimanjem me je spraševal o moji družini in slovenskih koreninah. O škofovi naklonjenosti narodnostim, bogoslužjih v maternem jeziku in celo njegovem narodnostnem poreklu sva se pogovarjala v bogato založenem knjižničnem prostoru.

- *Gospod škof, ko sem prihajal v Škofijsko palačo, se mi je pogled ustavil na kipu Jánoša Szilyja pred stolnico. Ta škof je na koncu 18. stoletja podpiral širjenje omike med ogrskimi Slovenci. Pomagal je dekanu Slovenske okrogline Miklošu Küzmiču pri izdajanju knjig v slovenski materinščini, bila je zanj pomembna naklonjenost škofije slovenskim vernikom. Ali je ta podpora prisotna tudi v današnjem času?*

»Prvi škof Sombotelske škofije János Szily je bil imeniten nadpastir z ogromno energije. Leta 1780 je prvič obiskal razne okraje svoje škofije, tako je prišel tudi v današnje Prekmurje, ki so ga takrat imenovali »dekanija Slovenska okrogline«. V zapisniku beremo, da je z veliko bolečino v srcu ugotovil, da tamkajšnji narod nobenih knjig nima. Če bi se kdo od njih rad naučil pisati in brati, prepeval svete pesmi ali prisluhnil evangeliju, lahko to stori le v jeziku nekega drugega naroda. Takrat se je odločil, da bo dal objaviti molitvenike in evangelije, so pa z njegovo pomočjo izdali tudi abecednik v narečju

ogrskih Slovincem. Ogromno je storil za negovanje jezika in kulture Slovincem, poskrbel je za to, da bodo v slovenske župnije postavljeni župniki s slovensko materinščino. Zago-

»Zelo pomembni nosilci jezika so cerkvene pesmi« - sombotelski škof v števanovski cerkvi ob 10. obletnici domačega cerkvenega pevskega zbora (2020)

točil je tudi brezplačno šolanje slovenskim duhovnikom, od katerih so mnogi prihajali iz zelo skromnih družinskih razmer. Tudi tako je želel prispevati k temu, da bi bilo število slovenskih dušnih pastirjev zadostno. Ko je János Szily umrl, je omenjeni slovenski dekan Mikloš Küzmič dejal, da je lahko med vsemi dekanijami škofije prav Slovenska okrogline najbolj hvaležna temu škofu. Menim, da so njegova dejanja še kako aktualna tudi danes. Materinščina in vera sta globoko povezani. Človek lahko sanja in moli le v materinščini. Svoja najgloblja čustva izražamo v maternem jeziku. Oboje, torej vero in materinščino, lahko ohranjamo skupaj. Mi, Madžari včasih z veliko bolečino vidimo, da »csángóji«, naši madžarski bratje v Romuniji, marsikje nimajo možnosti za madžarsko molitev in petje. Položaj se sicer postopoma izboljšuje. Mislim pa, da je naša pomembna dolžnost tudi to, da Nemcem, Slovincem ali Hrvatom na Madžarskem omogočimo, da pojejo in molijo v lastnem jeziku. Za to je veliko naredil János Szily in tudi sam želim hoditi po njegovih sledih.«

- *Omenili ste vernike, ki so pripadniki različnih narodnosti. Ali so leti bolj goreči v veri, ali k temu prispeva njihova skrb za narodnostno kulturo in izročilo?*

»V naši škofiji je zelo zanimivo, da so najbolj verna naselja - torej ki najbolj ohranjajo prisotnost pri mašah med tednom ali pri molitvi rožnega venca - pogosto prav narodnostne vasi. Na svoj prvi podeželski obisk v škofiji sem se odpravil v Petrovo selo (Szentpéterfa). Šel sem popoldne, nenapovedano. Videl sem, da jih je v cerkvi okoli trideset in čudovito molijo rožni venec v hrvaškem jeziku. Popolnoma me je osupnilo, izvedel pa sem, da je to vsak dan tako. Kakor da bi bilo lažje ohranjati to dvoje skupaj. Ljudje v manjšinskem, narodnostnem položaju čutijo, da je njihova materinščina v nevarnosti, zato jo tako varujejo. Z isto odločnostjo branijo tudi svojo vero. Temu smo priča pri Madžarih v Transilvaniji, toda tudi pri ohranjanju katoliške identitete na Irskem, ki je prisotno vse od začetka angleške prevlade. Ali poglejmo Poljake, ki so jim domovino razkosali na tri dele, so pa skupaj branili svojo katoliško vero in poljsko identiteto. Oboje je torej povezano in je zelo lepo videti, kako tudi Slovenci z vsemi močmi ohranjajo svojo materinščino ter svojo vero. Zadnja desetletja pa so jih postavila pred

zelo nevaren izziv. Mejni pas je nekoč vzdrževal zaprtost tega območja in zdaj, z odprtjem meja, se je ogromno mladih preselilo v velika mesta, sklepa se mešani zakoni. Materni jezik se izgublja. Menim pa, da je zelo sveta in pomembna dolžnost naše Cerkev, da ta jezik negujemo in krepimo, dokler ga še imamo.«

- *Pri tem je neobhodnega pomena versko življenje v materinščini. Če sem dobro seznanjen, ima Sombotelska škofija tesne in dobre odnose s sosednjo Škofijo Murska Sobota, od koder redno prihajajo slovenski duhovniki maševat v Slovensko Porabje. Kako ocenjujete stike med obema cerkvenima pokrajinama?*

»Z gospodom murskosoboskim škofom Petrom Štumpfom imava zelo dobre odnose. Pogosto prihaja na naše praznike, skupaj sva maševala med drugimi na Gornjem Seniku in v Sakalovcih. Vabijo ga tudi na jubileje v Monošter, kjer obhaja slovenske maše. Tudi sam se trudim, da bi v porabskih vaseh - kolikor mi je v močeh - daroval maše v slovenskem jeziku. Na drugi strani, v Prekmurju, pa sem dobrodošel v krogu madžarske skupnosti, tudi gospod škof Štumpf me pri tem podpira. Naj gre za praznik svetega Štefana v Lendavi ali proščjenje svetega Jakoba v Dobrovniku, me pogosto vabijo obhajati madžarsko sveto mašo. Duhovniki z Madžarske hodijo ob nedeljah maševat v Prekmurje, obstaja pa možnost tudi za madžarski verouk, krst in poroko, če se rodi potreba po tem. Je pa stvar obojestranska, iz Prekmurja hodijo v Porabje maševat slovenski duhovniki, in darujejo čudovite slovenske svete maše tako na Gornjem Seniku kot v Monoštru.«

- *Ali je domača slovenska skupnost izrazila željo po stalnem slovenskem župniku v Porabju, s ciljem, da bi*

«kve je, da neguje narodnostne jezike»

**ŽELEZNA
ŽUPANIJA**

Kostanji za zdravje

bilo v posameznih naseljih več slovenskih maš na mesec?

»Z naše strani smo popolnoma odprti do tega. Če bi bil dan slovenski duhovnik za Porabje, bi se temu zelo veselili. Pomembno pa je vedeti, da je jezik trenutno v takem položaju, da ga velik del mladih več ne obvlada dobro. To pomeni, da od prisotnih v cerkvi le manjši del dobro razume jezik, drugi, žal, ne. Zato bi potrebovali duhovnika, ki odlično obvladuje oba jezika, in lahko dobro oznanja evangelij v obeh govoricah.«

- Slovenska skupnost si prizadeva tudi za verouk v materinščini. Ali podpirate takšna stremljenja?

»V popolni meri, tudi do tega smo odprti. Na obeh dvojezičnih osnovnih šolah v Porabju se izvaja verouk, otroci pa v slovenščini poznajo le kakšno molitev ali dve, morda deset Božjih zapovedi. To bi se dalo močno razširiti. Tudi pri tem bi pa rabili kateheta, ki mu je materinščina slovenščina, dobro pa obvlada tudi madžarski jezik. Če bi se našel tak, sam ne vidim ovir, da bi se verouk vse bolj izvajal v slovenskem jeziku. Zelo pomembni nosilci jezika so cerkvene pesmi, molitve in svete maše, torej besedila naše vere. Dovolite mi, da obudim lep spomin iz svojih mladih duhovniških let. Nameščen sem bil v neko švabsko vas in me je osupnilo, da se v 30-40 letih pred menoj noben dušni pastir ni spomnil, da bi služil nemško mašo. Bilo je rečeno, da več ne obvladujejo jezika. In res je bilo tako, nisem našel nikogar, ki bi se upal prebrati svetopisemsko berilo. Ko pa smo na novo pričeli s petjem nemških pesmi, so se začeli ljudje solziti. Obstajajo besedila, ki so globoko vpisana v človeška srca. Moram dodati, da so se v to vas vsako leto vračali nekdanji nasilno izseljeni prebivalci, in sicer iz Nemčije in vsega sveta. Prisostvovali

smo skupni nemški maši in na koncu zapeli madžarsko himno. Jokali so. V njih se je to dvoje, da so Nemci, njihova domovina pa je Madžarska, skladalo. Ni bilo nasprotja.

»Duhovniki iz Prekmurja darujejo čudovite slovenske svete maše v Porabju« - Vili Hribernik, Lojze Kozar ml., dr. János Székely in Dejan Horvat v Števanovcih (2018)

Opažam, da je to ravno tako v naših slovenskih vaseh: prebivalci so ponosni Slovenci, vendar tudi dobri Madžari. Dvojna identiteta ima po mojem mnenju dovolj prostora v človeškem srcu.«

- Omenili ste prepevanje v materinščini. Mnoge slovenske, nemške in hrvaške cerkvene pesmi so zadonele najprej v nemški vasi Kőszegfalva, nato pa še v hrvaški Nardi. S kakšnimi zamislimi ste leta 2018 dali pobudo za Škofijska narodnostna srečanja?

»4. junij je praznik svetega Kvirina, ki je bil škof v današnjem Sisku na ozemlju Hrvaške. Od tam so ga privlekli sem v Savario, današnji Sombotel, kjer je - kot v središču province Pannonie - stoloval prefekt, ki je škofa obsodil na smrt. Zato smo mislili, da bo njegov praznik primeren dan za vsakoletna srečanja, na katerih bi radi pokazali, kakšni zakladi naše škofije narodnosti so. K človeški naravi spada, da ima preteklost in živi v skupnosti. Torej so naša narodnost, naše korenine, naša materinščina in kultura temeljni del naše človečnosti. Bog Stvarnik je človeka ustvaril tako, da bi

imel zgodovino in družbo. Naš jezik, naš način razmišljanja in naše izročilo spadajo v naše bistvo in predstavljajo veliko bogastvo. Mi želimo, da bi ta dragocenost zablestela. Bog ni

ustvaril ljudi po istem kopitu, podobni smo mnogoterim cveticam na enem samem travniku. In veliko bogastvo naše škofije je, da imamo hrvaške, slovenske in nemške vasi. Veseli smo, da njihova kultura še živi in bi jo radi v okviru tega praznika predstavili.«

- V Slovenskem Porabju se obnavljajo cerkve. Lahko naštejemo cerkev Marijinega vnebovzetja v Monostru, cerkev Janeza Krstnika na Gornjem Seniku, pripravljajo se pa načrti tudi za cerkev Štefana Hardinga v Števanovcih. Zagotovo je to pomembno za domače vernike, kakšen pomen temu pripisuje škofija?

»Za versko življenje - in družabno življenje nasploh - so potrebne stavbe. Niso pa njegovo bistvo in je zelo žalostno, če je neka zgradba prazna, čeprav je obnovljena. Je pa res tudi obratno: skupnost potrebuje zidove in prostore, kjer poteka njeno življenje. Kakor je dom pomemben za družino, je pomemben tudi za Cerkev. Veliko veselje je, da to poudarjata in podpirata tako madžarska kakor tudi slovenska država. Te cerkve so sicer veliki zakladi, v umetnostnem

in tudi zgodovinskem pogledu. Pomislimo le na čudovite freske monoštrske cerkve z monoštrsko bitko in drugimi pomembnimi prizori. Te cerkve so med najpomembnejšimi umetnostnimi spomeniki v pokrajini.«

- Zelo radi spregovorite v jeziku narodnosti. Dostikrat ste že maševali tudi v slovenskem jeziku, svoje vernike ste vselej pozdravili v njihovi slovenski materinščini. To je lepa in pomembna gesta.

»Papež Janez Pavel II. je na številnih svojih obiskih spregovoril v jeziku gostiteljske države. To doživetje je bilo prav posebna izkušnja. Potrudil se je in prijazno - včasih humorno in z napakami - pa kljub vsemu pozdravil tisto ljudstvo v njegovem jeziku. Mislim, da seže to človeku v srce, čuti, da ga spoštujejo, da imajo radi njegovo kulturo. Tudi med mojimi predniki najdemo pripadnike mnogih narodnosti. Po očetovi veji izvira moja družina iz vojvodinskega Apatina v današnji Srbiji. Bili so nemškega maternega jezika in njihov priimek je bil »Schäfer«, ki so ga v »Székely« pomadžarili leta 1899. Oče moje matere je bil čeških korenin s priimkom »Mali«, njegova družina se je v Budimpešto priselila iz okolice Prage. Imel pa sem tudi babico s priimkom »Grabics«, ki je bila potomka Srbov, ki so pribežali pred Turki. Moja družina se zaveda vseh teh različnih korenin. Najmočnejša je švabska veja, imel sem tudi tete, ki so bolj govorile nemško kot pa madžarsko. V nas je vcepljena odprtost, nasploh zavest, da hranijo našo družino mnogovrstne korenine. In vse to je zelo lepo skladno prisotno v življenju naše družine.«

(Slika na 1. strani: Škofa dr. János Székely in dr. Peter Štumpf sta skupaj darovala sveto mašo na Gornjem Seniku ob 30. obletnici smrti župnika Janosa Kūharja (2017))

Telko kostanjev je že davnik nej bilau kak tau leto, vejn zato, ka vrejmen je idealno bilau zanjé, gda so cveli. Pa nej samo doma kauli rama, gošče so ranč tak pune bile. Sploj dosta kostanjev moglo biti, zato ka nej ftič pa nej divje svinje so nej mogle gorapogesti. V cejlom rosagi je pri nas v Železni županiji največ kostanjev, zavolo tauga vsikšo leto v kraji Velem držijo festival kostanjev. Pa nej samo, ka največ kostanjev mamo, depa najstarejši kostanj, skur petstau lejt staro drejvo se leko pogledne nejdaleč od Kőszega v Királyvölgyi. Istina, več ne živé, zato, ka taposenila, eden pen je austo od nje, gde se še gnesden leko preštejo obroči, kelko lejt je staro drejvo.

Tau kostanjevo drejvo je tistoga leta vōpognalo, gda je kralj Matjaš Kőszeg nazajspravo od avstrijskoga cesara. Leta 1964 je kostanj več nej vōpogno, en čas je še stau kak sūjo drejvo pa te leta 1981 so ga podrli. Tak mislijo strokovnjaki v Železni županiji pa po cejlom rosagi, ka so Rimljani (rómaiak) bili tisti, steri so kostanje sadili v Panoniji, zato ka tau drejvge bola tam raste, gde je mediteransko podnebje. Rimljani so kostanje sodakom tō kūjali v vsefele formi, zato ka so fejt zdravi, dosta vitaminov pa kalorije majo v sebi. Gnesden je že dosta menje kostanjev, kak je pred dvajstimi lejt bilau, zato ka majo eden beteg, rak na skaurji, pa zavolo tauga je pulonje kostanjev taposenilo.

-dm-

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

V parlamentu razpravljali o vladnem kadrovanju

Državni zbor (DZ) je na pobudo dela opozicije razpravjal o vladnem kadrovanju v državnih institucijah in gospodarskih družbah. Sejo je zaznamovala tudi novost, ki v zaostrenih epidemioloških razmerah omogoča sodelovanje poslancev na daljavo, torej zunaj sedeža DZ. To možnost je izkoristil le en poslanec, in sicer Samo Bevk iz SD. Poslanec LMŠ Nik Prebil je v imenu predlagateljev izredne seje izrazil ogorčenje nad - po njegovi oceni - preobsežnimi kadroviskimi menjavami na ključnih položajih, in to v času zdravstvene krize. Med spornimi je navedel menjave v policiji in vojski, na statističnem uradu in tudi v finančni upravi. Na očitke predlagateljev izredne seje so odgovorili predstavniki treh ministrstev. Notranji minister Aleš Hojs je med drugim izrazil začudenje, da opozicija sklicuje izredno sejo samo zato, ker vlada pač opravlja svoje delo. Po njegovih besedah je za uresničitev koalicijske pogodbe nujno, da določene položaje zasledajo ustrezni kadri.

Roman Žvegljč je novi predsednik KGZS

Roman Žvegljč je novi predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS). Naponovljenem glasovanju je prejel 29 od 54 glasov članov sveta KGZS, najvišjega organa zbornice, njegov protikandidat, predsednik SLS, Marjan Podobnik pa 25 glasov. Na prvem glasovanju sta oba kandidata za predsednika zbornice dobila enako število glasov, 27. Podpredsednik Sindikata kmetov Slovenije, nekdanji član SLS in gospodar hribovske živinorejske kmetije, je štiriletni mandat predsednika zbornice, ki je z nekaj manj kot 106.000 člani največja nevladna kmetijska organizacija, prevzel drugega novembra.

Jožica Roš iz Murske Sobote

TRNOK JE SKRB MEJLA NA TAU, NAJ MLAJŠI LEPAU GUČIJO SLOVENSKI

Ške pred Mikijom Rošom je v osemdesetih lejtaj preminaučoga stoletja v Porabje odla njegva mama Jožica, stera je pomagala lutkarom na gornjeseniški osnovni šauli. »Pozvala me je Greta Škerget, stera je bila glavna za kulturo na občini, pa je pravla, ka bi se v Porabji radi z lutkami spravali. Klaro Fodor in ške eno par drugih leranc smo povabili k nam, pa smo jim pokazale eno malo lutkovno predstavo, ka so vidle, kak tau vovidi. Dala sam jim besedilo in jim napravila lutke, pa sam brodila, ka tau folga. Te pa so vseeno škele, ka ges odim na Gorenji Senik in jim pomagam. Vküper s sodelavko Dragico Zonik sva odile, vej pa ges nemam vižge za auto,« je prva povedala Jožica Roš, stera je z gornjeseniškimi šaulari pripravila več lutkovnih predstav. Prva je bila Janko, Metka in še kaj, v steroy so se notpokazali Ester Šulič, Gabor Bajzek, Klara Dravec pa Tomaž Škaper: »Tau besedilo je bilau napisano za njih. Steli smo povedati, ka aj bojmo pajdaši in se mejmo radi.« S tau predstavo so se zglasili tudi na južnoslovenskom lutkovnom festivali na Vogrskom in so gratali prvi. Za nagrado so dobili en keden letovanja na dalmatinski obali.

Jožica Roš, stera je trnok skrb mejla na tau, naj mlajši lepau gučijo slovenski, je v Porabji pripravila ške več lutkovnih predstav, Od Hiše tete Barbare do Hišice iz kock, najbolje pa se rada spaumni igre Ujeta pesmica, stera je simbolizejrala usodo Porabskih Slovincov, in so jo notpokazali tudi v Cankarjevem domi v Ljubljani: »S tau predstavo smo škele pokazati na zgrablenost Porabcov pod železno zaveso. Pajek in pajkovka sta v svojo mrežo zgrabila pesmico in sta ji pravla, zdaj boš pa samo nama popejvala. Pesmica je bila trno žalostna, rešila pa jo je ftica, stera je mrežo raznokvtrgnila.«

Sogovornica se je narodila leta 1937 v vesnici Tlake v bližini Rogatca, nej daleč vkraj od »štajer-

skoga Triglava«, kak tam pravijo Donački gori. Bila je edina (nezakonska) či Jožefe Šmid in Štefana Ducmana. Stariša, vsakši je

Jožica Roš in njeni maček Tiki

živoy pri svojoj držini, sta se nej oženila zavolo toga, ka sta čakala, aj naj si prva kaj penez prislü-

Jožica in mali Miki

žita in si grünt küpita. Te pa se je zgaudilo, ka je par kednov pred koncom druge svetovne bojne oča mrau: »Nut so ga rukivali v nemško sodačijo. Mogo bi se zglasiti v Celji. Te, gda so njega in ške enoga njegvoga pajdaša pelali ta, pa je prileto fliigar in iz njega so začnili strelati na tovornjak. Pajdaš je doj skočo, moj oča pa nej, in so ga prereshetali. Bilau je na začetki marca 1945. Spaumnim se, ka so bili že zvončki, stere sam za pogreb nabrala.«

Njeni rojstni ram, v sterom

je živela Šmidova držina, ške gnesden stogi, in tau v skanzni v Rogatci: »Ram so preselili v muzej s pragom vrejd, na sterom

sam dostakrat sedela in koga čakala. Notri so ške vsi lonci, lopari, vile, pa tudi tobl, ena takša postela, stera se vküper in narazen potegne. Ma pa tudi leseno blanjo, tak ka se go leko pokrije. In tak se je zgaudilo, ka sta moja mama ali pa stara mama, na blanji kriji mejsili, ge sam pa ške spodkar lepau spala.« Že kak dete je pomagala na paverstvi. Delala je na njivaj, pasla krave pa tudi svinje: »Najüjše je bilau te, gda so mi svinje

vüjše v gnojšnico, pa sam jo mogla te s slamo zbrisati.« V prvi razred je odla v Rogatci, in

tau v nemško šaulo, po tistom, te se je že sama lepau navčila slovensko šteti, pa v Gaberji. Bila je tak flajsna, ka je iz tretjoga šla direkt v peti razred: »Gnauk pozimi, glij sam preskočila razred, je zapadno velki sneg. Zatau ka so pri nas glavno poštijo spucali, sam leko peški šla v šaulo. Nej nas je dosta prišlo, zatau se je ravnatelj, steri nas je včiu, odlaučo, ka nemo snovi naprej gemali, liki nam je začno šteti roman Frana Saleškoga Finžgara z naslovom Pod svobodnim soncem. Sedeli

sma okauli lončene peči, on pa nam je tri dni šteu vö iz te knjige. Bilau je trno zanimivo, vej pa sam do tistoga mau nejznala, ka romani sploj gestejo.«

Že kak mlada je odšla od dau-ma. Eno leto je odila v nižjo gimnazijo v Rogoški Slatini, po tistom ške tri leta v Šmarji pri Jelšaj, gda je bila stara 14 lejt, pa jo je paut odpelala v Ljubljano, na srednjo vzgojiteljsko šaulo. Gda jo je zgotovila, je svoje prvo delo dobila v Maribori, po dvej lejtaj pa je šla v Kamnico pri Maribori, gé se je začnila malo bole spravlati z lutkarstvom, spoznala pa je tudi svojoga moža Miljenka. Leta 1959 se jima je naraudo prvi sin Milivoj (Miki), leta 1965 pa ške drugi sin Vlado. »Leta 1963 smo se zavolo maužove službe preselili v Mursko Soboto, ge sam pa kak vzgojiteljica dobila službo v Krogi. Ta sam se vozila s piciklinom,« je raztolmačila sogovornica, stera je sledkar, vse do penzije, delala v več soboški vrtcaj, gé so se z vzgojiteljicami tudi z lutkarstvom spravale. Eno leto so bile celau vöodabrane za tau, ka so šle s predstavo Zakaj fantki jočejo na festival v Katowice na Poljskom. Sledkar je ške neka lejt sodelovala tudi pri lutkovni skupini Grajski strahci.

Že od malih naug rada dela na gračenki »Miki, steri me dostakrat obiše, mi pri tom pomaga, sploj če ne morem sama kaj napraviti. Vlado pa pomaga te, gda trbej kaj tehničnoga zriktati,« na konci ške cudja Jožica Roš, stera rada šte knjige in zatau sodelüvle tudi v bralni znački za vözraščene v soboški knjižnici. Pauleg toga vsakši den rejši kakšno križanko, ka joj je nej dugi cajt pa poskrbi tudi njeni maček Tiki.

(Kejp na 1. strani: Kejp je biu napravljeni med predstavo Zakaj fantki jočejo, s stero so soboške vzgojiteljice sodelovale tudi na festivali na Poljskom. Jožica prva s prave strani.)

*Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry in osebnii arhiv Jožice Roš.*

Pod Srebrnim brejgom ...

... je policijska vöra (kijárásí tilalom) na obej krajaj istinska gratala. Na slovenskoj že eden čas od devete večer vala, na drugoj strani pa po paunauči valati začne. Ka bole normalno vögleda? Stera vöra represije baukša gé? Od toga bi leko dugo debatejrali pa bi nej do kraja prišli. Samo tau je istina, ka taše vöre so nikak nej človeki na kaužo pisane. Lepau bi bilau v tej časaj od koga drugoga pisati, zato malo poglednimo, ka takšoga bi se leko najšlo.

Znauva je tau šport leko, pa potači ranč tak. Depa tisti potači, ka je pacin poganja. Tim Gajser je zanuva svetovni prvak v moto crossi v najvejšoj klasi MXGP, pa tau eške prva se je sezona zgotovila. Pri svoji 24 lejtaj je tretjo paut najbaukši na svejti. Vsi so ga že vidli, kak v Merki za dosta vekše pejnaze dirče, depa vö je zgloso, ka ostane pri svojoj Hondi, s stero njemi je vse tau gratalo. Pri tom športu mladi podje s svojimi motorami kariero začnejo. Tim pa je že trno mladi od Honde motor daubo pa z njim cejlo njino ekipo. Tak je vküper s svojim očom, un je njegvi trener, z menje brigami leko po svejti na drike ojdo. Tö zatoga volo ostane pri Hondi, brez nje bi nej tak brž najbaukši biu. Depa un eške vsigdar vej prajti, ka je eške baukši leko. Tak rejsan samo najvejši šampioni brodiyo.

Zdaj pa na potače brez pacina. Od Primoža Rogliča smo v naši pa vaši novinaj že pisali. Na slegnoj velkoj dirki od trej, na Vuelti v Španiji, zanuva drugi njemi v rbet gledajo. Kak vögleda, znauva de prvi. Depa tak je na dirki po Franciji tö vögledalo, na konci je svojomi pajdaši Pogačari mogo v rokau segnoti. Kak bau, de se eške vidlo, gvüšno pa je tau, ka od toga za eden tleden mo pisali. Je pa rejsan, ka bi lidge vse tau radi na slovenskom teveni gledali, pa je do toga nej prišlo. Njegovja ekipa Jumbo Visma je preveč kesno vözglasila, ka de Roglič v Španiji dirko. Tau pa je nej ranč fal projekt. Dokejč bi vsefele sponzore najšli, bi se leko dirka že zgotovila.

Na političnom parketi pa na slovenskom kraji brejga nika nauvogona. Tadale se bojnajo, sto vekšo istino ma. Premier je vsebole kak kakša užaljena devica, stera je nedužnost zgibila, opozicija pa kak kakši mlajši vse bole krči, kak njau niške neške poslušati. Eni pa drugi se sami sebi smilijo. Lidge vse tau poslušajo, se eške sami talajo na lejve, na prave, na žute, črne, rdeče, na vse fele farbe pa opcije. Ka je politika sladka za tiste, ka z njauv služijo, je pokazo Karl Erjavec. Gda so ga njegvi odnesli, je tö tak vögledalo, kak bi njemi sto nedužnost vkradno. Kcuj je eške povedo, ka ga več v politiki niške nede vido. Depa pomalek nazaj dé, zanuva de penzioniste prejk emo.

Kultura pa planta kak že dugo nej. Pomalek več ranč tau nede mogla delati, leko de si eške naraji zdijavala. Depa kulturni delavci pa umetniki se ne dajo samo tak. Delajo, kelko leko pa s tejm rogle glavašom kažejo. Depa tau leko, ka nej najbaukše gé. Ja pa nej se maudri najdejo pa povejo, vej pa njim pejnez nej trbej! Vej pa delajo, kak vejo pa znajo, zakoga volo se djaučejo? Kak vsigdar pa se je pokazalo, kelko v takši krizaj kultura lidam pomejni. Slovenski filmi, koncerti, drame, komedije, pa eške kaj se na teveni pa prejk interneta gledajo, kak eške nigdar nej. Ranč tau leko pokaže, kelko tau lidam trbej. Oficielna politika si oči, vüje pa lampe doj drži. Zaprav, zmejs kaj povej, kaj takšoga, ka kulturniki vsigdar nika samo škejo. Svoje pa škejo eške padarge, medicinske sestre, šoferge, policaji, delavci, študenti pa eške bi se ji zavole najšlo.

Srebrni brejg se je nej drugo nazaj malo geno. Zavolo lagve vole, ka sta dva zalübleniva mogla zavolo policijske vöre doj z njega bejžati. Če sta vsikši 400 evronov štrafa plačala, tau brejg ne vej prajti.

Miki Roš

IZLET DOŠ ŠTEVANOVCI

Učenci in učitelji Dvojezične osnovne šole Števanovci smo na začetku oktobra bili na celodnevem izletu v mestu

Herend in v živalskem vrtu Veszprém.

Zjutraj ob sedmih smo se odpravili na pot, ustavili smo sem okrog desetih v Herendu. Razdelili smo se v dve skupini in si najprej ogledali mini manufakuro, kjer so nam predstavili, kako se izdeluje porcelan. Spoznali smo tudi kratko zgodovino obrata porcelana. Zanimivo je bilo videti, kako sestavljajo izdelke iz več delov, kako poteka roč-

vaz, figur itd. Lahko smo si ogledali zidano peč, kjer smo videli več vrst žganja in tehnologije.

Pot smo nadaljevali v živalski vrt Veszprém. Vrt je velik, lep in naši učenci so lahko ob-

no delo, kako barvajo motive, koliko časa traja, da se naredi krožnik ali kakšen drugi izdelek, kakšne barve uporabljajo. Tudi cene smo si lako ogledali in slišali o njih. Ta porcelan je znan in priznan po vsem svetu. V muzeju smo si ogledali stalno razstavo, kjer smo v vitrinah lahko občudovali zelo lepe izdelke, od krožnikov do

čudovali zanimive živali. Po ogledih smo imeli kosilo. Po kosilu so otroci še lahko uživali, se igrali na igrišču in si ogledali še ostale živali, ki jih dopoldne niso utegnili.

Imeli smo lepo vreme, z izletom smo bili vsi zelo zadovoljni.

Agica Holec
ravnateljica

... DO MADŽARSKE

Madžarska mora spremeniti zakon o nevladnih organizacijah

Sodišče v Bruslju je že letos junija razsodilo, da je madžarska zakonodaja o nevladnih organizacijah diskriminatorna in neupravičeno omejuje tako delovanje organizacij kot tudi tistih, ki prispevajo finančna sredstva, kar pomeni med drugim kršitev prostega pretoka kapitala. Po mnenju Sodišča EU madžarska zakonodaja o nevladnih organizacijah krši tudi pravico do spoštovanja zasebnosti in zaščite osebnih podatkov. Madžarska z zakonom o nevladnih organizacijah, ki se financirajo iz tujine, krši pravo EU, je razsodilo Sodišče EU. Madžarska je zakonodajo o nevladnih organizacijah sprejela leta 2017. Ta med drugim predvideva, da se morajo nevladne organizacije, ki prejemajo finančno pomoč iz tujine, registrirati pri oblasteh, te informacije so nato javno objavljene na spletu. Prav tako morajo nevladne organizacije na svoji spletni strani in drugih javnih objavah navesti, da gre za organizacijo, ki prejema pomoč iz tujine. Pri registraciji morajo nevladne organizacije tudi navesti število donatorjev, ki so jim namenili več kot 500.000 forintov (približno 1500 evrov). Nevladne organizacije, ki zapadejo pod ustrezno madžarsko zakonodajo, morajo iz tujine na leto prejeti več kot 7,2 milijona forintov (približno 20.500 evrov). Evropska komisija je prvič na začetku septembra pozvala madžarsko vlado, naj upošteva razsodbo Evropskega sodišča in spremeni zakon o nevladnih organizacijah. 29. oktobra je v Budimpešto prišlo pismo komisije z vprašanjem, kakšne pravne korake je država naredila v tej smeri. Za odgovor ima Madžarska en mesec časa.

Ka bi tam delala sama?

Micka Bajzek, po domanjom tam, kak so Törkini bili. Te Upkašna Micka, so se na Go ram, gde se je oča naraudo

Micka Bajzek (Upkašna Micka) z mlašeči lejt nejmajo dosta kejpov

renjom Seniki na Janezovom pa gde smo mi tō gorrasli, brejgi narodili pa gorrasli. je eden mali slamnatni ram Gda so se oženili pa se je biu z eno sobov, gde smo vsi dejte naraudilo, te so v Varaš vküper spali, oča, mati, brat prišli, zato ka doma že nej od oče pa müvadva z bratom.

Na zdavanji je mejla gvant, steroga njej je zašila od botre mati; na kejpi s starišami

bilau mesto. V tau rami žive- jo še gnesden, istina, zdaj že cejlak ovak vögleda, zato ka večkrat so ga obnovili. Dosta stari kejpov so pokazali, depa taših, da so še mali pa mladi bili, trno nej bilau. Te so še nej redli kejppe, ranč nej bilau mašinov, so pravli teti- ca Micka, prve kejppe smo te dali redti, gda sva se ženila.

- Je eden stari portret, sto so na taum starom kejpi?

»Tau je moj oča v kolapoši, gda je še mladi ladjen biu. On se je tam držo, gde smo mi gorrasli, mati so z drugo- ga tala Janezovoga brga bili,

S stricom, steri je pri njiž živo, pa z bratom

Gda sva se oženila, te sva zato v Varaš odišla, ka tam smo že nej meli mesta.«

- Dobro je bilau v Varaš

pridti?

»Dobro je bilau, samo te ram je te še nej tak vögledo kak zdaj, dosta smo ga mogli popravlati. Tau je taši dugši ram biu, depa eden nej emo telko penez, ka bi ga sam leko dolaküpo, tak smo te samo pulonja dojküpli. Te je za silo dobro bilau, depa eške gnauk bi tak nej küpla ram, ka na drugom tali en tih- nec žive, dvorišče pa vküper mamo.«

- Na slejdnjom kejpi ste vi pa brat dolavzeta z očom?

»Nej, tau je moj stric, kak se že pravla, on je z nami živo, zato ka on se je nej oženo. Njega smo sploj radi meli pa on nas tō, zato ka on je nej emo družino, mi smo tak bili njema, kak če bi njegov mlajši bili. On je nej odo de- lat, doma je pomagao na gaz- diji. Peneze je nej emo, samo grünt, tisto je na naja dau spisati, telko ka müva z bra- tom sva ga mogla pokopati.«

- Dosta kejpov mate posli- kani na gostüvanji, tau je doma pri vas bilau?

»Doma je bilau v našom malom rami, depa tau vejš, kakšno delo bilau, gnauk vō, gnauk pa nazajspakivati.«

naja vküpdali. Lejpo bilau, človek še mladi pa veseli, zato ka ne vej, ka vse čaka

Njini oča

nanjega, kelko mantranja. Domanje ženske so küjale pa pekle, nej je bilau tak na vel- ke kak gnesden, depa nam je dojšlo.«

- Kelko svadbic pa družba-

Družban pa svadbica ino kelner pa kelnerce na njenom gostüvanji

Sprevod na Janezovom brejgi; inda svejta so mrtveca odnesli na cintor od domanje iže

- Steroga leta je bilau zda- vanje?

»V februara leta 1959 sva se zdala, gospaud Kühar so

nov ste meli?

»Samo eno svadbico pa enga družbana, družban je mauš od Gašpar Vere biu, svadbica

pa Törkina.«

- Med zdavanskimi kejpi je eden taši, gde ste z očom pa z materdjov dolavzeti, na taum kejpi se dobro vidi, kak lejpi gvant ste meli.

»Od moje botre mati so sobo- lice bili, te gvant so oni šiva- li. Nika je nej tak moderno zašito, depa mena je tau tak dobro bilau. Püšeu se je tō doma redo iz papirnati rauž, zato ka te je zdavanje največ- krat v zimi bilau, tašoga reda pa nej bilau rauž. Na ednom kejpi se vidi, gde sva müva z možaum, stršin pa stršica do- lazeta doma pred ramom, ka je niši prt gora na stenau za- bit. Tau ne vejm zaka pa sto ga je gorazabiu, vejn zato, aj lepše kaže na kejpi.«

- Na taum kejpi so kölnarce pa kölARGE dolavzeti, sto so oni?

»Moža brat je kölner biu pa dvej dekle so bile še kölnar- ce, ka so pomagali, pa te še en kölner, steri je samo piti noso.«

- Dosta lüstva bilau pozva- no na gostüvanje?

»Tak dosta nej bilau, zato ka prva so nej vküpzvali tak na velke lidi, samo bole bližnje.«

- Je eden taši kejp tū, gda škrinjo nesejo dola z brga. Prvin je tak dosta lüstva spravjalo, kak se tau na kejpi vidi?

»Te je tak bilau, gda je poka- panje bilau, ka so domau šli k rami, ta, gde je mrtvec biu, pa te odtistec je lüstvo sprva- jalo pa skauz po pauti boga molilo. Te je še sploj dosta lüstva odlo na pokapanja, vsi, ka so v vesi doma bili.«

- Nej vam žau, ka ste v Va- raš prišli?

»Nej, sploj pa zdaj, ka sem že starejša. Ka bi zdaj tam ge sama delala, tak daleč vkraj od vsega.«

Karči Holec

Od Gorenjoga Senika do Garbolca - 11.

DO DRAVE PA NAZAJ

Zapüstimo Blatno jezero ino napautimo se v djužno Prekodonavje (Dél-Dunántúl), štera krajina segne od Balatona do Drave ino od Donave do Zalski bregauv. Oprvim gorpoiškimo tzv. »znautrašnji Somogy«, od šteroga center je *Nagyatád*. Té je med tistimi rejtkimi varaši, šteri v etoj krajini na ravéni ležijo. Venak zatok tam držijo triatlone »Ironman« tö, na šteraj

eške gnes dühovno središče. Njeni najbole eričen škonik je biu Mihály Csokonai Vitéz, šteri je svoje võre rad pod milim nebom, v večhektarnom parki šaule držo.

Že od davnik je veuko prauškarsko mesto bližanji *Órtilos*, gde na leto štirikrat držijo bučo. Božepautniki leko gorpoiškejo tzv. »Festung«, spomenik bojne za slobaudnost v lejtaj

kaupanco. V tajoj vesnici se je naraudo popautnik János Xántus, po šterom je nemški pisateu Karl May vönajšo svojo kaubojsko figuro »Old Shatterhand«. Xántus je opro živalski vrt (állatkert) v Budimpešti, de je pa biu prvi direktor Madžarskoga etnografskoga muzeja tö.

Vesnica *Babócsa* je erična po svojom tórskom gračenki (»Basakert«), v šterom nutpokažejo ostaline zemelskoga grada, cerkve z Árpádovi cajtov ino osmanske kaupance. Turisti pa ograd na 12 hektaraj bole za toga volo gorpoiškejo, ka apriliša ino majuša tam »Narcisine dneve« držijo.

Varaš *Barcs* leži na bregej Drave, je eden veuki prehod na madžarsko-rovačkoj grajnci. Če smo si v njegvom turističnom središči poglednili indašnjo domanj maro, v kašči na tri štauke pa etnološko razstavo, leko sedemo na picikli ino se napautimo prauti Donavi – kolesarska paut je duga 120 kilomejterov. Od sprtolejtja do geseni se z malimi šifiti komaut leko vozimo gor pa doj po Dravi.

Med pelanjom vidimo gaušče, v šteraj so inda svejta živeli betjari. Najbole eričen med njimi je biu Bandi Patkó, šteri pa je v istini nikdar nej živo. Donk pa so o njem eške edno ljudsko pesem tö napisali, za eden 3-400 lejt stari rast pa pravijo, ka je biu njegva drejva. (Na žalost so ga leta 2019 vandali gorvužgali.)

Ime središča županije Somogy spomina na tau, ka je inda svejta na srejdji müzg reke Kapos stau eden grad. Ne dojde pa, ka je glavni trg *Kaposvára* leta 2010 najlepši trg Madžarske grato, so ga leta 2017 odebrali za »Najlepši glavni trg Evrope« tö. Glavna zidina na etom trgi je neogotska cerkev Marijnoga vnebovzetja, štera je od leta 1993 püšpekova stolnica. Nasprauti njej stogi kulturna palača »Peterlaug«, gde med drügim vsikšoga augustuša festival komorne muzike držijo.

Zidina županijske skupščine mesto dá muzeji, šteroma so ime po eričnom molari Józsefi Rippl-Rónaini dali. Začetnik madžarske moderne umetnosti je svojo kariero začno kak pomočnik v najstarejšoj patejki na etom glavnom trgi, leta 1908 pa je dojküpo edno vilo v varaši, gde gnes 80 njegvi kej-pov nutpokažejo.

Kaposvár je venak eške bole eričen po svojom Gledališči Gerge-

plavžov (vaskohó) z 10. stoletja, nad 6x8 mejterov veukov grabov s primitivnimi pečmi so napravili zidino v formi edne »jurte«. Če dale drlanckamo po somogyski bregaj, leko gorpoiškimo edno najbole erično prauškarsko mesto v rosagi. V cerkvi vési *Andocs* najdemo eden skoro petstau lejt stari kip Blajžene Device, šteroga

Zordja na Dravi - na divdjoj mejnoj reki med Vogrskov ino Rovačkoj se samo malo šiftove leko vozi

morejo športniki skoro 4 km plavati, 180 km piciklérati, te pa eške eden cejli maraton (42 km) leteti. Vse tau pa v ednom dnevi, v 16 võraj. Gvüšno bole méрно so sejdli tisti kiparge (szobrászok) s cejloga sveta, šteri so od leta 1975 svoje monumentalne kipe v etom varaši napravili.

Nej daleč, v müzgstoj krajini kauli mesta *Nagybajom*, dosta štrkov živé, v samom varaši pa leko vküppreštimo več ducatov njini gnejzd. Če pa se v bližanjo vesnico *Mesztegnő* napautimo na srejdji juliuša, leko na njinom festivali koštavamo fajne reteše. V tajoj vési leko pri panaufi gorsedemo na mali cug, šteroga štrejke so položili leta 1925. V trifrtale võraj napravi 9 kilomejterov, na konci pa leko v lesej - na dvej digitalni učni potaj - spoznavamo naturne vrejdnosti somogyske krajine.

Varaš *Csurgó* má v vogrskoj kulturnoj zgodovini posebno mesto: leta 1792 je tam grof György Festetics stvauro kalvinistično gimnazijo, štera je

1848/49 tö. Na veškoj mejej je čakajo čanaklinge, s šterimi se leko spistijo po Dravi, depa prejk té vesnice pela mednarodna piciklaška paut »Tri reke« ranč tak.

Klantivamo se po krajini, v šteroj so leta 1996 stvautili *Narodni park Donava-Drava*. Tam se dobro čüti submediteranska klima, zavolo štere v parki dostakški rastlik geste, ki indrik v rosagi ne rastéjo. Sploj pri Dravi živé 4500 féle stvarin, tau kaže, ka je njena voda eške čista. Če smo tüoma, leko srečamo rejtké ftiče, šteri eške v zimi tá pridejo, vej pa Drava ne zmrzne nut. Inda svejta so tam pavri zvekšoga maro – govedo, konje, birke ino svinjé – držali, domanji majstri so z mékoga lesa zvekšoga korita, s šibja pa košare redili.

Nej daleč od Drave, v vési *Csokonyavisonta*, so leta 1943 iskali nafto (kóolaj), med vrtanjom pa je gorvdarila voda s 73 stopinjami. Za en malo so gorprišli, ka vrači nogé pa hrbtenico (gerinc) ino eške gnes najdemo tam edno termalno

Eričen glavni trg Kaposvára - varaš je edno od gospodarski, kulturni ino športni središč Prekodonavja

ly Csiky, šteroga poznamo po inovativnom režiserskom ino igralskom deli. Teater deluje v ednoj najlepšoj secesijskoj zidini v rosagi, če pa se naupautimo nazaj prauti glavnomu trgi, se šetamo mimo rojstne iže nekdešnjoga vogrskoga ministrskoga predsednika Imrena Nagya.

Podajmo se na paut eške malo nazaj prauti Balatoni. Med mékimi bregami tzv. »vinešnoga Somogyvámos«, štera je po cejlom rosagi po svojoj »Dolini Krišne« ali »Indijskom kulturnom centri« erična gratala. Zvün toga, ka majo krišnaške tam svoje rame, cerkev ino šaulo, so najvejša ino najbole organizirana ekološka skupnost v Srejdnoj Evropi. Na 266 hektaraj, na mesti nekdešnjoga birkečoga pašnjeka držijo 950 fajt drejv ino grmauvdja, s svojimi »svetimi kravami« pa živejo v harmoniji z naturov.

Nej daleč, v vési *Somogyfajsz*, nas čaka gezerolejtna pripovejst: arheologi so najšli 21

od srejde 18. stoletja vsikdar v ovaški gvant naravnajo. V malom muzeji držijo vse Marijine gvantece, štere so v dar dali võrnicke, od šteri prošnje je Boža Mati vslišala.

Vsusednoj vési *Zalise* je naraudo molar Mihály Zichy, šteri je napravo ilustracije med drügimi za dela pisatelov Madácha, Aranya ino Jókaina. Pri svoji dvajsti lejtaj je odišo v Sankt Peterburg, biu je dvorni umetnik rusoškoga cara. Živo je v Pariži, Beči, Benetkaj ino Gruziji tö, Gruzijci ga majo eške gnes za svojoga »narodnoga molara«.

Napautimo se zdaj v županijo Baranja, v krajino Ormánáság. Pauleg Kaposvára eške malo stanimo v vesnici *Gölle*, štera nas odpela nazaj v mladost: tam je v mlaščé lejtaj živo pisateu István Fekete ino daubo ideje za svoje mladinske romane »Vuk«, »Hú« ino »Lutra«.

Eške vekše divdje stvarine pa nas čakajo v krajini Zselic.

-dm-

foto: mtu.gov.hu in pixabay.com

MARTINA SPREVAJAJO SLAVSKI SVETNIKI

V Železnoj županiji, eške poseba pa v Somboteli, venak njuma nej trbej nutpokazati **svetoga Martina (Szent Márton)**. Patronuš naše püšpeki je sveti svoj den **11. novembra**, šteri datum je trnok veseli v Sloveniji tó: po ljudskoj šegi na té dén z mošta nauvo vino grata. Tau mišljenje je gorostalo eške s poganski cajtov, gda so na začetki novembra válo davali za pav v tistom leti.

Martin s Toursa (kak ga na Francuskom zovejo) se je naraudo v nekdešnoj panonskoj Savarii (gnešnjom Somboteli) kauli leta 316. Če rejsan so tau njegvi rimski stariške nej steli, se je pri svoji dvanajset lejtaj nutpiso na krščanjski veronavuk. Na

krstitke je mogo čakati šest lejt, po tistom pa je grato sodački oficér.

Vsi poznamo pripovejst, kak je na eden mrzeu zimski den pred varaškimi dverami Amiensa na dvaje vsejko svoj köpenek ino ga dau zmrznjenoma kaudiši – Kristoši v drugom kejpi. Martin se je brž napauto v Poitiers, gde je grato dühovnik, te pa po legendi odišo domau v Savario okrstit svojo mater. Gda je nazaj v Galijo prišo, je sto živeti v samoči, de je pa kauli njega naglo eden klaušter zraso.

Leta 371 so võrnicke ino dühovniki v Toursi za svojoga püšpeka odebrali vrnau Martina, šteri pa se je skriu v eden glejv. Zatagile so ga gosi z gaganjom, od tistoga mau je biu võren ino skrben pastér svoje črejde. En malo po njegvoj smrti leta 397 ga je začnilo lüstvo čestiti kak

svetnika, biu je med prvimi, štere je Cerkev tak za svetce zglasila, ka so nej mantrniške smrti mrli.

Martinovo ime je dobilo več gezero cerkva, varašov ino gradov, njegvi grob v Toursi je med najbolje eričnimi prauškarskimi mesti. Ranč tak kak tista kapejla v Somboteli, gde

Vsi kronisti svetoga Martina pišejo o njegvoj dobrotljivosti – pred dverami Amiensa je zmrznjenoma kaudiši dau en falat svojoga köpeneka

se je prej najbolje prilübleni svetnik Evrope naraudo ino štero tak radi gorpoiškejo božepautniki s Slovenije tó.

Svetniki so se nej samo veukim sodačkim narodom naraudili, najdemo je med takšimi lüstvi tó, štera so bila dojpoklačena. **Sveti Jozafat Kunčević** je biu po rodi Belorus, ki se je kauli leta 1580 naraudo v gnešnjom ukrajinskom varaši Vladimir, šteri je tistoga ipa slišo pod Polsko. Pravoslavni stariške so ma dali ime Joan, võ se je navčo za bautoša. Gda je prišo v varaš Vilnius, je prejkstaupo med uniate (katoličane z vzhodnim bogoslüzjom), po tistom pa z imenom Jozafat odišo v klaušter. Sigurne meniške regule je vsikdar nutdržo, vej je pa biu gvüšen, ka je samo katoličanjska Cerkev z rimskim papežom na čeli

prava paut k Baugi.

Leta 1617 so ga posvetili v püšpeka, kisnej je grato nadpüšpek v varaši Polack. Trüdo se je za razmenje med katoličanji ino pravoslavci, tau pa se je njegovim protivnikom nej vidlo. V varaši so postavili ednoga pravoslavnoga püšpeka, šteri je Jozafata špoto ino hujštrivo võrnicke prauti njemi. Če rejsan ma je lüstvo prtlo s smrtjov, je odišo na pastérsko vizitacijo v Vittebsk, gde so **12. novembra** 1623 zrankoma s sablami pa sekerami nutzagnrili njegvo ižo ino ga vmorili.

Polski krau je glavne krivce poštrafo s smrtjov, tau pa je za dugi cajt stavilo približavanje med pravoslavci ino katoličanji. Jozafata Kunčevića čestimo kak patronuša ekuumenizma (pomiritve med večféle krščanjskimi võrami), od leta 1949 počivajo njegvi ostanki v baziliki svetoga Petra v Romi.

V gnakom zgodovinskom cajti ino gnakom rosagi, depa drugoma narodi se je leta 1550 naraudo Polak **sveti Stanislav Kostka**. Do štirinajsetoga leta ga je včiu domanji škornik, te pa je vküper s starejšim bratom odišo v Beč v ježuitsko gimnazijo. Njegvi brat Pavel je slobaudnost tak võponüco, ka se je padašivo z lagvimi lidami ino se je nej včiu, Stanislav pa je austo võren šaulskoma deli. Pomauč je isko v molitvi, vsikšo nedelo je odo k prečiščavanji.

Po trej lejtaj včenjá se je Stanislav odlaučo, ka staupi med ježuite. V Beči so ga nej vzeli, vej so se bodjali od njegovoga mogaučnoga očo. V Romi ga je sveti Frančišek Borja vzeu za novinca, vej je pa brodo, če eden mladeneč pejški gezero petstau kilometerov preodi, te gvüšno čüti pozvanje med barate. Sedemnajset lejt stari dijak je o svojoj odločitvi poslo glas oči, šteri ma je oprvim nehvaležnost v auči

meto. Gda pa ma je Stanislav piso o Božoj vauli, je končno nutprivolo.

Mladi novinec je biu bogaboječi, goreče je molo, med tivarišami je biu veseli, z njega je sijala čistost. »Samo od tistoga bogetejši gratamo, ka nam ne morejo krajvzeti,« je emo šegau gučati, gda je

Betežen Stanislav Kostka je deset dni pred svojov smrtjov povödo, ka mrgé – 17-lejten novicij je grato patronuš Polske

koma pomagó. Samo devet mejsecov je biu član Jezošove družbe, vej je pa žmetno zbežüvo ino pri svoji osemnajset lejtaj mrau.

Gda so Stanislava za svetnika zglasili, so za njegvi den odebrali **13. november**. Prva slovenska gimnazija v Šentvidi više Ljubljane je ranč tak njegvo ime gorvzela, zavolo njegvi vrlin ga držijo za patronuša dijaške mladine ino prvi prečiščavancov. Na Slovenskom dosta pojbov ime Stanislav ino dosta dejkeu ime Stanka nosi.

Tretji slavski narod v tom kedni je rovački, šteri je že pred petdeset lejtami svojoga prvoga svetnika daubo. **Sveti Nikola Tavelić** je biu frančiškanski barat, šteri je kak mantrnik v Jeruzalemi mrau **14. novembra** 1391.

Nikola se je naraudo v dalma-

tinskom varaši Šibeniki kauli leta 1340 kak sin bogate nemušnjaške držine. Dosta se je srečavo s »sinami svetoga Frančiška«, šteri so na tisti konec sveta prišli že pred smrtjov Asiškoga. Kak frančiškanski barat je Tavelić odišo za dühnoga pastéra v Bosnijo, gde so meli veuke nevole s

tzv. »bogomili«. Tej krivovörce so se postavljali prauti vsakšoj cerkvenoj ino posvejtnoj vlasti, nej so cejnili zakonski žitek ino peneze – vej je pa vse tau prej od Šatana. Pápa Benedikt XII. je proso frančiškane, aj déjo med bosanske bogomile, dvanajset lejt je tam slüžo Nikola Tavelić tó.

Rovački barat je leta 1391 odišo v Palestino, vej so pa bili po ne-

srečni križarski bojnjaj frančiškani zglášeni za »branitele Svete dežeze«. Tam so se držali baratke vsej narodnosti, Tavelić je delo v gostišči pri Božem grobi. Z ednimi tivarišami so brodili, ka leko po peldi svetoga Frančiška spreobrnéjo võrskoga voditela jeruzalemski Arabcov, de se jim je pa tau nej priškalo. »Kadija« se je razčemeriu ino dau barate v vauzo ličiti. Bičüvali ino mardjali so je, donk pa so javno võpovödali svojo võro v Kristoša. Zbesnjeni muslimani so je s sablami na male falate vrazmo sekli.

Dugolejtne prošnje võrni Rovatov je vslišo pápa Pavel VI. ino jim leta 1970 dau prvoga svetca - Nikolo Tavelića.

*-dm-
ilustraciji:
Szilveszter Bartkó*

PETEK, 13.11.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Ugriznimo znanost: Zoonoze, oddaja o znanosti, 10.35 TV-izložba, 10.50 Začnimo znova: Štrudlovska mati, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Globus, 12.30 Točka preloma, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Okužba, britanska dokumentarna oddaja, 14.50 Prislunhimo tišini: Življenje z naglušnostjo, 15.05 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.45 Španski učitelj: Hrček, nizozemska otroška nanizanka, 16.10 Varuška nindža: Dobrodošli v Stanadižu, nizozemska nadaljevanka za mlade, 16.35 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Premagajmo covid 19, 17.55 Duhovni utrip, 18.10 Bacek Jon: Nepridiprav, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Kinoteka: Solaris, sovjetski film, 2.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.20 Napovedujemo

PETEK, 13.11.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.30 Videotrak, 10.30 Dobro jutro, 13.15 She's got Soul, Neisha & Big Band RTV Slovenija, koncert, 15.15 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.40 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.20 Alpski magazin, 16.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: paralelna tekma (Ž), 18.25 Himalajski vrhovi treh Slovencev, dokumentarni feljton, 18.50 Videotrak, 20.00 Senca suma, francoska nadaljevanka, 20.55 Izdajalec, koprodukcijski film, 23.25 Zadnja beseda!, 0.20 Videotrak, 1.20 Info kanal

SOBOTA, 14.11.2020, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.25 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 10.40 Osvežilna fronta, 11.20 TV-izložba, 11.35 Tarča, 12.35 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Kulturni vrhovi: Rožnik v Ljubljani, dokumentarna oddaja, 14.45 Prislunhimo tišini: Vzajajmo z zglodom, 15.00 Sedem svetov - en planet: Azija, koprodukcijska dokumentarna serija, 15.55 Slovenski magazin, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Ambienti, 17.45 Zadnja beseda! 18.35 Ozare, 18.40 Vrtno prigode: Kje je Olga?, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Kaj dogaja? 21.25 GR5: v divjino, belgijska nadaljevanka, 22.20 Poročila, Šport, Vreme, 22.45 Sedmi pečat: Dogman, italijansko-francoski film, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

SOBOTA, 14.11.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci: Marino Qualizza, 10.35 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.35 Izzivi srebrne generacije: Pilotni projekt dolgotrajne oskrbe, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 12.15 Ama Dablam, izsanjane sanje, dokumentarni film, 13.05 John Williams na Dunaju (Anne-Sophie Mutter, Dunajski filharmoniki in John Williams), 15.30 Dobri stari časi, dokumentarni feljton, 16.20 Alpski magazin, 16.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: paralelna tekma (M), 18.20 Avtomobilnost, 18.55 Videotrak, 20.05 Moj striček Arhimed, češki film, 21.40 Zvezdana, 22.40 Izštekanih 25, koncert 2018, 0.15 Videotrak, 1.15 Info kanal

NEDELJA, 15.11.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.30 Španski učitelj: Nogomet, 1. del, nizozemska otroška nanizanka, 10.00 Evangelikičansko bogoslužje, prenos iz Murske Sobote, 10.55 Rimske počitnice s Catherine: Ulična hrana, oddaja o kuhanju, 11.25 Ozare, 11.30 Obzorja duha: Pastoralna Romov, 12.05 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.50 Na lepše, 15.15 Oče štirih: Na počitnicah, dansko-norveški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Šola za pošasti: Bučko

prizna napako, risanka, 18.50 Mali Timotej: Sijoči planet, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Z druge strani Atlantika, koprodukcijska nadaljevanka, 21.00 Intervju, 21.50 Poročila, Šport, Vreme, 22.15 Jezik enakopravnosti, dokumentarni film, 23.15 L. van Beethoven - M. Šparemblek: Pastoralna simfonija (Balet SNG Opera in balet Ljubljana), 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.25 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.15 Napovedujemo

NEDELJA, 15.11.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.15 Videotrak, 7.15 Duhovni utrip, 7.30 Ugriznimo znanost: Zoonoze, oddaja o znanosti, 7.55 Premagajmo covid 19, 8.25 Glasbena matineja, 10.40 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 12.25 Američanke, dokumentarni film, 13.15 Migaj z nami, oddaja za razgibano življenje, 13.40 Oče štirih: Na vrhu, dansko-norveški film, 15.25 Odpotovanja: Indija: V iskanju Himalaje, potopis, 16.35 Ambienti, 17.05 Vsega je kriv Fidel, francosko-italijanski film, 18.50 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Sedem svetov - en planet: Južna Amerika, koprodukcijska dokumentarna serija, 20.55 Farah Diba Pahlavi - zadnja iranska cesarica, francosko-nemška dokumentarna oddaja, 21.55 Vikend paket, 23.20 Zvezdana, 0.10 Kaj dogaja?, 0.50 Videotrak, 1.45 Info kanal

PONEDELJEK, 16.11.2020, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Obzorja duha: Pastoralna Romov, 10.40 TV-izložba, 11.00 Začnimo znova, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Intervju, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Michael Palin v Severni Koreji, britanska dokumentarna serija, 14.45 S-prehodi: Patrizia Jurinčič Finžgar, igralka SNG Nova Gorica, 15.15 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.30 Dober dan, Koroška, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Znanost o virusu, pogovorna oddaja, 17.50 50 knjig, ki so nas napisale: Bojan Kraut: Strojniški priročnik, 18.00 Neško, risanka, 18.15 Simon: Nočem v šolo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Opus, 23.30 Glasbeni večer, 1.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Napovedujemo

PONEDELJEK, 16.11.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.20 Videotrak, 11.20 Dobro jutro, 13.50 Prislunhimo tišini: Vzajajmo z zglodom, 14.20 Na lepše, 14.50 New neighbours - Novi sosede: Ljubo doma, dokumentarna oddaja, 15.35 Zadnja beseda!, 16.40 Prava ideja!: Skylabs, vesoljske tehnologije, 17.10 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Prigode žalosti, dokumentarna oddaja, 18.55 Videotrak, 20.00 Odpotovanja: Otok Ascension, potopis, 20.50 Dediščina Evrope: Dunaj: cesarske sanje dinastije, britanska dokumentarna oddaja, 21.45 Lesna industrija proti naravi, francoska dokumentarna oddaja, 22.50 Male ribe, kratki igrani film AGRFT, 23.10 Še sreča, kratki igrani film AGRFT, 23.35 Trenutek, kratki igrani film AGRFT, 0.00 Videotrak, 1.00 Info kanal

TOREK, 17.11.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Opus, 10.35 TV-izložba, 10.50 Začnimo znova: Štef Železna roka, slovenska nanizanka, 11.25 Vem!, kviz, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Spopad za Luno: Projekt Mercury, francoska dokumentarna serija, 14.45 TV-izložba, 15.00 Duhovni utrip, 15.15 Potepanja - Barangolások, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Premagajmo covid 19, 17.55 Kalimero: Ključ do skrivnosti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Turčija pod Erdoganovo oblastjo, nemška dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Pričevalci: Marino Qualizza, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Napovedujemo

TOREK, 17.11.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.25 Dobro jutro, 14.10 Slovenski magazin, 14.40 Avtomobilnost, 15.30 Švicarija, dokumentarni film, 16.35 Joker, kviz, 17.50 Alejandra, dokumentarni portret, 18.55 Videotrak, 20.00 Novo obdobje stranišč, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.50 Kdo laže? (I.), britanska nadaljevanka, 22.50 NaGlas!, 23.10 Videotrak, 0.05 Info kanal

SREDA, 18.11.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Premagajmo covid 19, 10.35 TV-izložba, 10.50 Začnimo znova: Lepi Evgen, slovenska nanizanka, 11.25 Vem!, kviz, 11.55 Studio City, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Spopad za Luno: Projekta Gemini in Apollo, francoska dokumentarna serija, 14.45 Osmi dan, 15.30 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.40 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.10 Male sive celice: OŠ Franja Malgaja Šentjur pri Celju in OŠ Miška Kranjca Velika Polana, kviz, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Izzivi srebrne generacije: Pilotni projekt dolgotrajne oskrbe, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Miško Kranjec: Povest o dobrih ljudeh, 18.00 Pri Pajkovihi: Sprostitev za mamico, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Dobra plat Dorien B., belgijski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Sveto in svet, 23.50 Izzivi srebrne generacije: Pilotni projekt dolgotrajne oskrbe, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

SREDA, 18.11.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.00 Videotrak, 10.00 Evangelikičansko bogoslužje, posnetek iz Murske Sobote, 10.55 Dobro jutro, 13.20 Le plesat me pelji 2013 (OFS Val Koper, FS Tine Rožanc Ljubljana, MFS Podkev Miklavž pri Ormožu, AFS France Marolt Ljubljana, FS Dragatuš), 14.45 Nebesni zmaj, dokumentarni feljton, 15.30 Ambienti, 16.15 Vikend paket, 17.50 Otroci iz socialističnega bloka, dokumentarni film, 18.50 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Offenbachove pripovedke, angleški portretni film, 21.10 Moje mnenje, 22.00 Najglasnejši glas, ameriška nadaljevanka, 22.55 Tribuna - veseli upor, dokumentarni film, 23.55 Videotrak, 0.50 Info kanal

ČETRTEK, 19.11.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Izzivi srebrne generacije: Pilotni projekt dolgotrajne oskrbe, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 10.35 TV-izložba, 10.50 Začnimo znova: Svetlana, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Moje mnenje, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Vozovnica za Luno, nemško-češka dokumentarna oddaja, 14.45 Slovenski utrinki, 15.10 Težišče - Sülypont, pogovorna oddaja, 15.40 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost: Male jedrske elektrarne, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Rasizem, 18.00 Dinotačke: Kar je klicalo Vida, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.35 Dediščina Evrope: Dunaj: cesarske sanje dinastije, britanska dokumentarna oddaja, 0.35 Ugriznimo znanost: Male jedrske elektrarne, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

ČETRTEK, 19.11.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.20 Videotrak, 11.15 Dobro jutro, 13.50 Sveto in svet, 14.55 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 16.40 Joker, kviz, 17.55 Divji, dokumentarni film, 18.55 Videotrak, 20.00 Michael Palin v Severni Koreji, britanska dokumentarna serija, 20.50 Avtomobilnost, 21.20 Ambienti, 21.50 Spogledljiva klasika ... Friedrich Gulda: Koncert za violončelo in pihalni orkester, 22.20 Gustav Mahler v Ljubljani 1881-1882, glasbeno-dokumentarna oddaja, 22.40 Slovenska jazz scena, Renato Chicco Trio, 23.25 Videotrak, 0.20 Info kanal

»Gesenske barve pri nas doma« »Gesenske barve pri nas doma« »Gesenske barve pri nas doma«

Rezultati razpisa »Gesenske barve pri nas doma«;
Komisija se je pri vsaki kategoriji odločila za

dve najboljši deli. Izbira je bila seveda zelo težka. Zahvaljujemo se vsem udeležencem za sodelovanje, nagrajencem pa iskreno čestitamo!

Odrasli
1. Iluška Dončec, Števanovci

Odrasli
2. Hilda Žohar, Gornji Senik

Otroci (slike)
1. Vrtec Gornji Senik

Otroci (dekoracije)
1. Marci Racker, Monošter

Otroci (dekoracije)
2. Júlia Szájer (OŠ Števanovci)

Otroci (slike)
2. Botond Nagy, OŠ Števanovci

Otroci (dekoracije)
2. Vanessza Šulič (OŠ Gornji Senik)

porabje.hu

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtrek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000, SWIFT koda: OTPVHUHB

